

Förskolan Karlavagnen

Kvalitetsredovisning läsåret 2016/2017

Innehåll

Inledning	2
Förutsättningar	3
Normer och värden	4-5
Barnens utveckling och lärande	6-9
Barns inflytande	10
Andra prioriterade mål	10
Slutord	11

Inledning

Kvalitetsredovisningen grundar sig på utvärderingar som varje avdelning på förskolan har lämnat in för verksamhetsåret 16/17, samtals som jag haft med respektive arbetslag under läsåret. Underlaget för de olika utvärderingarna grundar sig på de utvecklingssamtal som avdelningspersonalen haft med barnens föräldrar, synpunkter från föräldramöten och föräldraråd, barnobservationer och dokumentationer, barnintervjuer, pedagogiska diskussioner, mina egna iakttagelser, olika redovisningar som personal gjort under året samt den centrala föräldraenkäten som genomfördes under hösten 2016.

Vi har tydliga rutiner och en tydlig struktur i vårt kvalitetsarbete. Vi använder vår arbetsplan på Karlavagnen för att uppnå detta. I arbetsplanen framgår det hur vi skall arbeta med olika områden i verksamheten. Arbetsplanen utvärderas och följs upp kontinuerligt under året för att den skall vara aktuell och kunna användas på bästa möjliga sätt. Alla anställda är delaktiga i kvalitetsarbetet på olika sätt.

Läsåret har varit positivt med många utmaningar och glädjeämnen i verksamheten. Vi har utvecklat arbetet med naturvetenskap i verksamheten. Vi har också utvecklat arbetet med vår egen och andras kultur samt ökat vår användning av böcker och sånger som bryter de traditionella könsrollsmönstren.

Vi har fortsatt satsningen på att erbjuda alla anställda 30 min massage (ibland 60 min) på arbetsplatsen 1ggr/mån. Resultatet har fallit väl ut och de flesta har varit mycket nöjda med satsningen. Ca 90 % av de anställda har haft kontinuerlig massage. Förhoppningen är att de anställda fortsätter att hålla sig friska.

Förskolan Karlavagnen har 5-avdelningar och ca 98-99 barn i genomsnitt inskrivna under året i åldern 1-5 år. Vi arbetar utifrån förskolans läroplan och har ingen speciell pedagogisk inriktning.

Jag, som förskolechef, är ansvarig för enheten och ytterligare 4 familjedaghem. Vi har 4 vuxna på varje avdelning fördelat på olika sysselsättningsgrader. Avdelningarna har åldersblandade grupper. Under året har vi haft 6-10 barn som haft 15 timmars placering. Vi har haft två tvåspråkiga barn. Vårt öppethållande har under läsåret varit mellan 6,30–17,30.

Fördelning av ålder och kön 170201:

<u>Ålder</u>	<u>Antal flickor</u>	<u>Antal pojkar</u>
2 år	6	5
3 år	15	11
4 år	12	10
5 år	9	14
6 år	8	8

Förskolan Karlavagnen

Karlavagnen ligger på Söderslätt, Östteg som är ett villaområde. I närheten av förskolan finns ett stort utbud av lekparkar. I närområdet finns Östtegsskolan där större delen av våra barn kommer att gå i skola.

Vår inom- och utomhusmiljö är god. Vi har satsat pengar och tid till att förbättra barnens miljö. Vi har bra kvalitet på vårt material. Vi har på många sätt en stimulerande och utvecklande miljö för barnen.

Under året har det varit en jämn kö av barn till oss. Området som sådant innebär att det oftast finns många barnfamiljer som behöver barnomsorg och detta innebär en bra stabilitet för oss i verksamheten.

Förskolan bedrivs som ett personalkooperativ sedan 090101 under namnet Tegspedagogernas Ekonomiska förening. I personalkooperativet ingår förutom förskolan även fyra familjedaghem på Teg och Böleäng där jag som förskolechef är direkt underställd vår styrelse. Vi är helt självständiga och väljer själv hur vi använder våra pengar. Vi har även korta beslutsvägar som skapar ökad delaktighet och ökat engagemang bland de som arbetar.

Personal

Under året har Karlavagnen haft 26 tillsvidare anställda varav en har varit föräldraledig. Av dessa har sex arbetat deltid och personalen har varit sammansatt på följande sätt:

- 2 kokerskor
- 2 lokalvårdare
- 11 förskollärare (2 män).
- 9 barnskötare (3 män)
- 1 förskolechef (man)

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under 2016 har minskat under året jämfört med 2015. Detta beror på att vi hade en anställd som hade diskbräck under delar av 2015 och blev borta en längre tid. Under 2016 har ingen anställd varit långtidssjuk. Vi har en låg sjukfrånvaro generellt. Jag tror, att personalkooperativ som driftsform, och på det sätt vi arbetar med att förebygga sjukdomar är en stor anledning till den låga sjukfrånvaron. Jag ser också i våra arbetsmiljöundersökningar att de flesta har en mycket stor arbetstillfredsställelse och tycker att det är roligt att gå till jobbet. Detta är viktigt för att kunna bibehålla en frisk personalgrupp.

Ekonomi

Våra ekonomiska förutsättningar har under 2016 varit bra. Vi hade ett överskott på ca 60000kr när året var slut. Vår ekonomi är i balans och köper in material till barn och vuxna utifrån de behov som finns och våra ekonomiska resurser. Vi har det senaste åren satsat pengar på barnens inomhusmiljö. Vi har även prioriterat en högre grundbemanning på avdelningarna, fortbildning samt massage för personal. Det överskott som fått vid årets slut har vi lagt till företagets egna kapital. Vi behöver en viss summa pengar i eget kapital för att klara vår ekonomi i dåliga tider.

Mål

- Att alla barn skall vara trygga och trivas hos oss.
- Att det råder ett gott klimat i förskolan och att mobbing, diskriminering eller annan kränkande behandling inte skall förekomma.
- Att alla barn erbjuds och uppmuntras möjligheten att nyttja samma aktiviteter, material och samma omsorg i verksamheten.
- Att barnen ska bredda sina val av aktiviteter.
- Att vuxna ska öka användningen av böcker och sånger som motverkar stereotypa könsrollsmönster.
- Att alla skall vara rädda om det material som finns samt vår inom- och utomhusmiljö.

Resultat och måluppfyllelse

Vi har nått ett gott resultat när det gäller trygghet och trivsel för våra barn. Alla barn trivs och är trygga hos oss i verksamheten. Vi har arbetat på olika sätt med att få barnen trygga. Alla avdelningar har en inskolning på ca en till två veckor när ett nytt barn börjar. Då skapas en trygghet mellan barnet, en vuxen och andra barn. Detta utgör grunden för fortsättningen av barnens vistelse på förskolan och är viktig del i verksamheten. Vi har vuxna som möter varje barn på ett personligt sätt i hallen när de kommer på morgonen och som gör att barnen får en trygg start på dagen.

Vi har haft vuxna som försökt vara nära barnen för att underlätta trygghet och de barn som behövt hjälp in i leken har fått detta.

Alla avdelningar har arbetat med att dela in barnen i mindre grupper för att få en lugnare miljö, bättre samspel och för att kunna möta barnen på deras lärnivå. Detta har bl.a. gett ökad trivsel och har varit lyckat.

Vi har fasta platser vid våra luncher som gynnar barnens trygghet. Alla avdelningar har tydliga rutiner som ökar barnens trygghet i verksamheten. Vi har olika aktiviteter som lyfter fram barnen på olika sätt. T.ex. veckans fixare/veckans barn där varje barn under en vecka får ta ansvar för olika saker i verksamheten och dessutom få möjlighet att vara i fokus under veckan.

Vi har nått ett bra resultat när det gäller att undvika kränkande behandling bland våra barn. Generellt kan vi säga att våra barn är goda kamrater. Däremot är vi medvetna om att kränkande behandling pågår mellan barn även i våra åldersgrupper och vi har en tydlig plan för hur vi skall agera om problemet uppstår.

Vi accepterar inte och har tydliggjort vad vi menar med kränkningar inom enheten. Det kan t.ex. vara att samma barn utesluts från lekar vid upprepade tillfällen, negativt rim på namn, svordomar, negativt uttalande om kläder och hotelser. Vi försöker vara så nära barnen vi kan för att upptäcka och åtgärda ev. kränkningar.

Alla vuxna har ett tydligt förhållningssätt när kränkningar sker och markerar att detta inte är accepterat på förskolan. Upprepas kränkningarna pratar de vuxna med barnet och kontaktar berörda föräldrar. Arbetssättet fungera bra när kränkningar upprepas.

Verksamheten har arbetat fram en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling som skall vara en utgångspunkt för att höja kvaliteten i arbetet med att motverka diskriminering och annan kränkande behandling.

Vi har massage där vuxna masserar barn men det förekommer också att barnen får massera varandra. Forskning visar att barnen blir lugnare av detta samt att risken för att slå något annat barn som man masserat minskar.

Vi arbetar medvetet med att alla skall lära känna varandra för att i ett längre perspektiv undvika mobbning. De vuxna bestämmer (medvetet) vilka barn som håller varandra i handen vid promenader, de vuxna delar lag vid olika lekar, de vuxna styr hur indelning i gemensamma aktiviteter sker t.ex. genom placering vid måltider och samlingar. Detta har fungerat bra och är en naturlig del i verksamheten.

Målet att alla barn erbjuds och uppmuntras att nyttja samma aktiviteter, material och samma omsorg i verksamheten är delvis uppnått. Det ser lite olika ut mellan våra avdelningar.

Arbetet med att bredda barnens val av aktiviteter är delvis uppnått. Vi har bl.a. använt aktivitetstavlor där ibland barnen fått välja aktivitet eller att vuxna valt utifrån syftet att låta barnen få prova nya aktiviteter. Metoden har förändrats lite under året men fungerar bra. Vi har blivit bättre under året men det ser olika ut mellan våra avdelningar. Arbetet fortsätter kommande läsår.

Målet att vuxna skall öka användningen av böcker och sånger som motverkar traditionella könsrollsmönster är påbörjat. Detta var ett nytt mål föregående läsår och målet i stort sett uppnått. Alla avdelningar har haft målet som en fokuspunkt och planerat valet av böcker och sånger bl.a. utifrån att bryta stereotypa könsrollsmönster och lyckats väl.

Arbetet med att vara rädd om vårt material visar resultatet att vi är på rätt väg men mycket arbete kvarstår. Den viktigaste biten för att barnen skall bli ännu mer rädda om vårt material är att vuxna har ett gemensamt förhållningssätt kring hur man skall arbeta med detta. Under läsåret har det inte funnits ett gemensamt beslut på alla avdelningar eller att alla inte varit konsekventa i arbetet. Nu har arbetet på flera avdelningar skett på individnivå istället för gemensamt. Detta är ett område som måste förbättras innan vi kan förvänta oss positivt resultat bland barnen.

Beslutade åtgärder

- Att omsätta den nya planen mot diskriminering och kränkande behandling i verksamheten.
- Att använda pedagogisk dokumentation i större utsträckning än tidigare som ett hjälpmedel i för att komma vidare i arbetet.
- Att utveckla vårt kvalitetsarbete så att vi har dokumentationer kring alla våra mål.
- Att ta ett gemensamt beslut på varje avdelning samt att vara konsekvent i arbetet med att bli bättre på att tydliggöra och synliggöra för barnen var olika typer av material skall vara samt att lära barnen att vara rädda om vårt material.

Sammanfattande bedömning

Min bedömning är att verksamheten håller en hög kvalitet när det gäller arbetet med normer och värden. Vi har en lugn och trygg miljö för barnen även om den kan utvecklas ytterligare. Barnen är trygga med dem som arbetar och ges stora möjligheter till inflytande i verksamheten på olika sätt. Den nya planen mot diskriminering och kränkande behandling tror jag kommer att tillföra ökade kunskaper bland de anställda som i sin tur kommer att visa sig i verksamheten.

Mål

- Att skapa en arbetsmiljö som utvecklar och stimulerar barnens lek, samspel och lärande.
- Att se och uppskattar varje barn.
- Att barnen successivt ställs inför nya utmaningar för att öka sin förståelse för och kunskap om sig själva och omvärlden genom att pröva, utforska och experimentera.
- Att barnen skall vara ute minst 1ggr/dag.

Resultat och måluppfyllelse

Våra mål att vara ute minst 1ggr/dag samt att erbjuda en utvecklande och stimulerande utomhusmiljö är uppnått. Alla barn är i stort sett ute varje dag. Vi har en utemiljö som inbjuder till lek och utmaningar på olika sätt. Vi har arbetat med att förbättra utemiljön under året genom att försöka nyttja hela gården för barnens olika aktiviteter. Alla avdelningar har kontinuerligt varit på utflykter till lekparker eller gått till skogen för att kunna uppnå målen.

Arbetet med att utveckla vår inomhusmiljö har prioriterats under läsåret. Vi har bl.a. använt oss av pedagogisk dokumentation för att lättare se vad som behöver förändras i vår inomhusmiljö. Pedagogisk dokumentation innebär att någon gör en observation på barnen i deras verksamhet skriftligen eller med bilder. Sedan får pedagoger (ibland barn) möjlighet att reflektera tillsammans kring vad de ser i dokumentationen för att om möjligt kunna bestämma hur arbetet kan gå vidare. Resultatet har blivit lyckat och målet är i stort uppnått. Arbetet kommer att fortsätta eftersom miljön är föränderlig och utvecklingstankar finns.

När det gäller målet kring att se och uppskatta varje barn har vi i stort sett uppnått målet. Vi möter varje barn på ett personligt sätt och försöker vara lyhörd för barnets behov och intressen. Alla barn får ett par gånger under läsåret vara i centrum då man blir "veckans barn, då man bl.a. får svara på frågor, ta med sig något hemifrån och synas i verksamheten på olika sätt. Varje barn får också generellt utöva inflytande utifrån sin förmåga.

Vi har bedrivit en god pedagogisk verksamhet som varit varierande, stimulerande och utmanande för barnen under året som gjort att barnen utvecklats socialt, motoriskt, språkligt, emotionellt och intellektuellt. Vi har blivit bättre på att utmana barnen på olika sätt i verksamheten.

Vi har prioriterat ett temainriktat arbetssätt under året där syftet har varit att utgå ifrån barns tankar och prova deras teorier. Vi har blivit bättre genom att bl.a. öka vår användning av pedagogisk dokumentation i arbetet och på så sätt synliggöra barnens intressen i större utsträckning än tidigare. Arbetet fortsätter kommande läsår med fokus på att i temat ta tillvara barnens olika förmågor och samtidigt ställa dem inför successiva utmaningar.

Beslutade åtgärder

- Att fortsätta arbetet med att utveckla vår inomhusmiljö med utgångspunkt att stimulera barnens matematiska förmåga, naturvetenskapliga förmåga och språk. Arbetet skall utgå ifrån ett jämställdhetsperspektiv.
- Att fortsätta utveckla det temainriktade arbetssättet på varje avdelning. Vi behöver ett arbetssätt/förhållningsätt som utgår ifrån att uppmuntra och ta till vara barnens nyfikenhet, vetgirighet och upptäckarglädje. Pedagogisk dokumentation ska användas som ett verktyg i arbetet.

Mål

- Att ta tillvara tillfällena att i samspel med barnen stimulera språk och begrepps- bildning.
- Att barnen ges rikliga tillfällen att leka och ha roligt med språk, att öva och hitta rim och ramsor, lära ordlekar mm.
- Att barnen ges rikliga tillfällen att uttrycka sig i ord- att beskriva, benämna, be- rätta och att lyssna och använda språket när de löser problem.
- Att erbjuda barnen möjlighet att arbeta med bilder, texter och olika medier.

Resultat och måluppfyllelse

Vi har lyckats mycket bra med att uppnå de mål som funnits kring barnens språkutveckling. Alla avdelningar har prioriterat arbete med barns språk under läsåret. Vi har bl.a. arbetat med att utveckla vår miljö för barnens lärande. Vi har fler mötesplatser för barnen så att kommunikation stimuleras. Däremot kan vi bli bättre på att stimulera barnens skriftspråk.

Några avdelningar har arbetat med kompisamtal där våra äldsta barn i lugn och ro kan samtala med varandra. Vi har genomfört lässtunder i den omfattning vi bestämt som sti- mulerar barnens språk. Vi har också vuxna som använt fler öppna frågor (t.ex. hur eller vad) till barnen där barnen både får tänka själv och utveckla sitt språk i verksamheten.

Vi har blivit mycket bättre på att ha delade samlingar med fokus på språk under året. Sam- lingarna har delats i två eller tre grupper för att alla barn skall kunna stimuleras och utma- nas utifrån sin lärandenivå. Samlingarna har bl.a. genomförts med syfte att barnen skall få möjlighet att uttrycka sig, leka med rim och ramsor och olika typer av ordlekar.

Pedagogerna har också lyckats med, kanske det viktigaste, nämligen att i vardagen ge bar- nen tid till att kommunicera med andra barn eller vuxna. Vi har också blivit bättre på att låta barnen arbeta med bilder, texter och olika medier genom att barnen fått använda digitalkamera, ipad och dator i större utsträckning än tidigare men detta är ett område som kan utvecklas ännu mer.

Beslutade åtgärder

- Ev. åtgärder ligger på avdelningsnivå.

Mål

- Att ta tillvara tillfällena att i samspel med barnen upptäcka och utforska matema- tiska begrepp och samband, t.ex. sortera/klassificera, likheter, olikheter, rums- uppfattning, ordningstal, mönster, former och problemlösning.
- Att barnen ges rikliga tillfällen att leka och ha roligt med matematik, uppmuntras att mäta, väga och jämföra.
- Att ge barnen rikliga tillfällen till naturupplevelser.
- Att öka barnens intresse för djur och natur.
- Att barnen kontinuerligt uppmuntras att mäta, väga och undersöka olika ämnens egenskaper, volymer, vikt, fasthet mm.
- Att ge barnen möjligheter att öka sin förståelse för naturens kretslopp.
- Att ta tillvara tillfällena att i samspel med barnen synliggöra enkla kemiska proces- ser och fysikaliska fenomen. T.ex. vatten i olika former, väderfenomen, tempera- turskillnader, smak och lukt.

Resultat och måluppfyllelse

Våra mål är i delvis uppnådda men arbetet kan utvecklas. Vi är betydligt bättre på att ar- beta med matematik i verksamheten i år jämfört med förra läsåret. Det ser dock lite olika ut mellan avdelningarna.

Vi har under året fortsatt vårt utvecklingsarbete med att utveckla den pedagogiska miljön för barnen och att erbjuda olika typer av material i syfte att stimulera barnens matematiska förmåga. Dessutom har alla arbetat med olika typer av konstruktionsmaterial i vardagen och som handlar mycket om matematik. Flera avdelningar har fokuserat på matematik på sina samlingar under året genom bl.a. olika lekar som stimulerat barnens matematiska utveckling. Detta har lyckats bra.

När det gäller naturvetenskap detta varit ett prioriterat utvecklingsmål under året. Målen är delvis uppnådda. Vi har blivit bättre på att använda barnens inomhusmiljö som ett sätt att stimulera barnens lärande i naturvetenskap. Vi har också genomfört betydligt fler planerade aktiviteter med naturvetenskap i fokus.

Vi har generellt ökat vår medvetenhet kring naturvetenskap. Skogsutflykter, experiment av olika slag samt nyttjande av kompost är några metoder som använts. Vi har arbetat kontinuerligt med att uppmuntra barnen att mäta, väga och undersöka olika ämnens egenskaper, volymer mm.

Vi kommer att förändra våra mål kring naturvetenskap kommande läsår i syfte att göra dem enklare och tydligare för alla att förstå och omsätta i praktiken..

Beslutade åtgärder

- Att förändra våra mål kring naturvetenskap i syfte att göra dem enklare och lättare att omsätta i praktiken.

Mål

- Att ta tillvara tillfällena i samspel med barnen att synliggöra och utforska teknik i vardagen. T.ex. verktyg, redskap, cyklar, tända och släcka lampa, kamera, dator och overhead.
- Att ge barnen tillfällena till aktiviteter som främjar motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning.
- Att barnen kontinuerligt uppmärksammas på att det finns andra kulturer.
- Att barnen kontinuerligt uppmärksammas på vår egen kultur.
- Att erbjuda barn aktiviteter i skapande och konstruktion med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

Resultat och måluppfyllelse

Målen är delvis uppnådda. Arbetet med att uppmärksamma barnen på att det finns andra kulturer har utvecklats de senaste åren. Vi har också under året arbetat en gemensam modell som beskriver hur vi skall arbeta med detta. Däremot behöver få in arbetssättet ännu mer i den vardagliga verksamheten.

Vi har lyckats bättre när det gäller målet att uppmärksamma barnen på vår egen kultur. Vi har bättre kunskaper om vår egen kultur och det har varit lättare att omsätta arbetet i vardagen. Det finns bl.a. många traditioner i vårt land som vi dragit nytta av i vårt arbete.

Vi har lyckats bra med att ge barnen tillfällena som främjar motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning även om det finns vissa skillnader mellan avdelningarna. Vi har också lyckats bra i att erbjuda barn aktiviteter i skapande och konstruktion under läsåret.

Däremot är målet kring teknik delvis uppnått. En del arbetslag har kommit längre men flera arbetslag behöver mer tid för att konkretisera arbetet i verksamheten. Arbetet behöver också synliggöras i större utsträckning för att öka förståelsen och kunskapen om vad teknik är i förskolan.

Beslutade åtgärder

- Att bli bättre på att ta tillvara tillfällen att i samspel med barnen att synliggöra och utforska teknik i vardagen. Pedagogisk dokumentation blir ett hjälpmedel i arbete.
- Att implementera arbetssättet kring andra kulturer så att det blir en naturlig del i verksamheten.

Särskilt stöd

Mål

- Att tillgodose de behov som barn i behov av särskilt stöd har.

Resultat och måluppfyllelse

Vi har haft ett tre barn med särskilda behov under året. Arbetet sker utifrån en speciell handlingsplan som följs upp löpande under året. Vi har lyckats bra utifrån de planerade åtgärder vi beslutat om i samråd med föräldrarna.

Vi har också lyckats bra i arbetet är hur vi gör agerar när vi är osäkra kring något barn. Vi har en tydlig arbetsgång som vi använder i arbetet med barn som ev. är i behov av särskilt stöd. All personal känner till arbetsgången. Förskolechef kopplas in tidigt och när vi uttömt våra egna möjligheter rådgör vi med elevhälsan.

Sammanfattande bedömning

Min bedömning är att verksamheten håller en hög kvalitet när det gäller med barnens arbetsmiljö och att den förbättras för varje år. Vi har en lugn och trygg miljö för barnen även om den kan utvecklas ytterligare. Barnen är trygga med dem som arbetar och ges stora möjligheter till inflytande i verksamheten på olika sätt. Området kring barnens arbetsmiljö är viktigt och ingår som en prioriterad del i vår verksamhet.

När det gäller arbetet med vår inomhusmiljö utifrån ett genusperspektiv har vi utvecklat detta under året. Vi har även utarbetat metoder utifrån beprövad erfarenhet som breddat barnens val av lekar. Vi fortsätter arbetet kommande läsår.

Vi har enligt min bedömning en bra inomhusmiljö för barnen. Arbetet bedrivs långsiktigt och en del åtgärder kostar pengar och sker på längre sikt. Vi har tagit ytterligare ett steg detta läsår men en del arbete kvarstår.

Jag bedömer också att verksamheten håller en hög kvalitet när det gäller arbetet med barnens lärande och att den förbättras för varje år. Vi kan dock fortsätta arbeta med de vuxnas förhållningssätt till barnen, så att vi har ett naturligt förhållningssätt som utmanar till eget tänkande och lärande. Vi kan också bli bättre på att undervisa, flera gör detta redan men vi måste öka vår medvetenhet och förståelse för vad som menas med undervisning och när den kan bedrivas.

Vi har goda förutsättningar när det gäller att fånga in barn i behov av särskilt stöd. Vi har tydliga och inarbete rutiner för detta och då är det lätt att se ifall något barn behöver särskilt stöd.

Barns inflytande

Mål

- Att alla barn skall uppmuntras till delaktighet och inflytande.
- Att alla barn uppmuntras till att uttrycka sina tankar och åsikter.

Resultat och måluppfyllelse

Vi har nått ett bra resultat när det gäller barns inflytande. Vi har ett arbetssätt där barnen skall ha möjlighet att vara med och påverka verksamheten på ett naturligt och medvetet sätt. Barnen är med och planerar och utvärderar olika aktiviteter. Vi har också ett förhållningssätt bland vuxna som innebär att vid all typ av planering skall barnens synpunkter beaktas.

Det finns fortfarande en hel del idéer i de olika arbetslagen kring hur arbetet kan utvecklas framförallt hur man kan synliggöra att barnen är med och bestämmer på olika sätt i verksamheten. Arbetet är långsiktigt och kommer att fortsätta kommande läsår även om det inte blir ett prioriterat område.

Beslutade åtgärder

- Ev. åtgärder ligger på avdelningsnivå.

Andra prioriterade mål och åtgärder

Mål

- Att utveckla arbetet med pedagogisk dokumentation under året.
- Att utveckla arbetet med att systematiskt följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten.

Resultat och måluppfyllelse

Vi har under arbetat med att utveckla vår användning av pedagogisk dokumentation i verksamheten. Vi är på rätt väg men det har sett lite olika mellan avdelningarna. En del har kommit längre medan en del behöver prioritera arbetet med detta. Framförallt är det att få in reflektionstid kontinuerligt i verksamheten som saknats. Ibland har det fungerat bra men ibland sämre.

Vi har fortsatt med att utveckla arbetet med att systematiskt följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Vi har förbättrat arbetet med att dokumentera olika händelser/aktiviteter under året i syfte att följa barnens lärande och utveckling. Vi har också arbetat fram några gemensamma dokumentationsmodeller som underlättat systematiken i kvalitetsarbetet. Vi kommer att prioritera området även kommande läsår.

Beslutade åtgärder

- Att använda pedagogisk dokumentation som ett arbetssätt under året.
- Att få in en rutin i verksamheten så att tid till reflektion kan göras kontinuerligt. Rutinen kan se olika ut mellan avdelningarna utifrån de olika förutsättningar som finns.
- Att fokusera på utvecklingsarbetet med att systematiskt följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten.

Slutord

Mitt helhetsintryck av vårt arbete på Karlavagnen är mycket positivt. Läsåret har varit bra med många utmaningar. Många områden är förbättrade och det finns en vilja att utveckla olika områden inom verksamheten i nära dialog med föräldrarna. Det finns många områden som vi kan vara stolta över men det finns också områden som vi kan förbättra. Vi har ett gott rykte bland allmänheten som gör att många nyblivna föräldrar väljer att placera sitt barn hos oss.

Jag känner en stor tillförsikt inför 2018 då vi har många spännande utvecklingsområden att arbeta med.

Umeå 2017-09-21

Mikael Westerlund förskolechef